Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Ledenraadpleging over aanvullend bestuurlijk akkoord Rijk-VNG 17 april 2009

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Informatiecentrum tel.	**uw kenmerk**	**bijlage(n)**
(070) 373 8020		2
betreft	**ons kenmerk**	**Datum**
Ledenraadpleging over aanvullend bestuurlijk akkoord Rijk-VNG 17 april 2009	ECGF/U200900770 Lbr. 09/052	28 april 2009

Samenvatting
Op 17 april jl. hebben Rijk en VNG aanvullende bestuurlijke afspraken gemaakt. De afspraken betreffen vooral de ontwikkeling van het gemeentefondsaccres in de jaren 2009-2011. Het bestuur van de VNG is akkoord met de inhoud van deze afspraken. Het gaat in formele zin om een aanpassing van de in het Bestuursakkoord overeengekomen normeringssystematiek. De VNG wil haar leden hierover informeren en vraagt u in te stemmen met deze tijdelijke afwijking van de normeringssystematiek.

Nr. Reg. raadsst.:	Raadsst. verg. d.d.
voor kennisgeving aangen.:	
in h. b&w om preadvies	
in h. b&w ter afdoening	
in h. burg. ter afdoening	
art. 38 RVO, vragen raadslid	

Deze ledenbrief betreft een ledenraadpleging. Ieder lid kan slechts 1 reactieformulier insturen. Daarom is los van deze ledenbrief het reactieformulier aan de gemeentesecretaris verstuurd. Iedere gemeentesecretaris ontvangt daarom deze ledenbrief twee keer. Een keer in de algemene verzending zonder het reactieformulier, vervolgens dezelfde ledenbrief nogmaals met reactieformulier. Op het reactieformulier staat hoe u het kunt insturen.

Lbr. 09/052 - Ledenraadpleging over aanvullend bestuurlijk akkoord Rijk-VNG 17 april 2009 118kB
Bijlage 1 (wordt alleen naar de gemeentesecretaris gezonden)
Bijlage 2 116kB

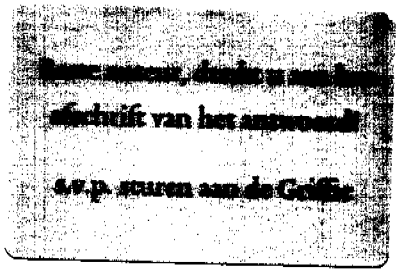

VNG Postbus 30435 2500 GK Den Haag | 070-373 83 93

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Informatiecentrum tel.	uw kenmerk	bijlage(n)
(070) 373 8020		2
betreft	**ons kenmerk**	**Datum**
Ledenraadpleging over aanvullend bestuurlijk akkoord Rijk-VNG 17 april 2009	ECGF/U200900770 Lbr. 09/052	28 april 2009

Samenvatting

Op 17 april jl. hebben Rijk en VNG aanvullende bestuurlijke afspraken gemaakt. De afspraken betreffen vooral de ontwikkeling van het gemeentefondsaccres in de jaren 2009-2011. Het bestuur van de VNG is akkoord met de inhoud van deze afspraken. Het gaat in formele zin om een aanpassing van de in het Bestuursakkoord overeengekomen normeringssystematiek. De VNG wil haar leden hierover informeren en vraagt u in te stemmen met deze tijdelijke afwijking van de normeringssystematiek.

Deze ledenbrief betreft een ledenraadpleging. Ieder lid kan slechts 1 reactieformulier insturen. Daarom is los van deze ledenbrief het reactieformulier aan de gemeentesecretaris verstuurd. Iedere gemeentesecretaris ontvangt daarom deze ledenbrief twee keer. Een keer in de algemene verzending zonder het reactieformulier, vervolgens dezelfde ledenbrief nogmaals met reactieformulier. Op het reactieformulier staat hoe u het kunt insturen.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel.	uw kenmerk	bijlage(n)
(070) 373 8020		2
betreft	**ons kenmerk**	**datum**
Ledenraadpleging over aanvullend bestuurlijk akkoord Rijk-VNG 17 april 2009	ECGF/U200900770 Lbr. 09/052	28 april 2009

Geacht college en gemeenteraad,

1. Inleiding

Op 17 april jl. hebben Rijk en VNG aanvullende bestuurlijke afspraken gemaakt. De afspraken betreffen vooral de ontwikkeling van het gemeentefondsaccres in de jaren 2009-2011. Het bestuur van de VNG is akkoord met de inhoud van deze afspraken. Het gaat in formele zin om een aanpassing van de in het Bestuursakkoord overeengekomen normeringssystematiek. De VNG wil haar leden hierover informeren en vraagt u in te stemmen met de tijdelijke afwijking van de normeringssystematiek.

2. De aanvullende bestuurlijke afspraken

Het aanvullend bestuurlijk akkoord bevat afspraken over meerdere onderdelen. De (financieel) belangrijkste afspraak betreft de ontwikkeling van het gemeentefonds in de jaren 2009-2011. Hierover hebben Rijk en VNG afgesproken dat het gemeentefondsaccres voor de jaren 2009-2011 nu al definitief wordt vastgesteld. Met deze afspraak is verzekerd dat het totale reële accres voor de periode 2008-2011 uit het Bestuursakkoord is gegarandeerd. Daarnaast ontvangen gemeenten zowel in 2009 als in 2010 een extra incidentele bijdrage van € 90 miljoen. Voor de invoeringskosten Wabo ontvangen gemeenten in 2009 nog eens € 22 miljoen. Dit leidt tot het volgende financiële beeld voor gemeenten (bedragen in € miljoen).

Tabel 1. Financiële uitkering akkoord (bedragen in € miljoen)

	2008	2009	2010	2011
Nominaal accres (%)	6,49%	5,88%	0,48%	0,48%
Nominaal accres (€)	882	866	75	74
Cumulatief nominaal accres (€)	882	1.748	1.823	1.897
Reëel accres (%)	3,66%	4,54%	0%	0%
Reëel accres (€)	498	668	0	0
Cumulatief reëel accres (€)	498	1.166	1.166	1.166
Ter vergelijking cumulatief reëel accres Bestuursakkoord 2007				*1.091*
Incidentele bijdrage		90	90	
Invoeringskosten Wabo		22		
WMO (gemeentefonds)		*	*	

Toelichting op de tabel

- Gemeenten kunnen in 2009 rekenen op het reële accres zoals dat bekend is gemaakt in de Septembercirculaire 2008, te weten 4,54%. Inclusief nominale ontwikkelingen ontvangen de gemeenten een accres van € 866 mln. Dit is € 354 miljoen minder dan in de septembercirculaire 2008 werd geraamd. De oorzaak ligt in lagere prognoses voor loon- en prijsontwikkelingen.
- Voor de jaren 2010 en 2011 wordt het reële accres op 0% gesteld. Wel ontvangen gemeenten de compensatie voor de nominale ontwikkeling.
- De nominale accressen voor de jaren 2009-2011 liggen daarmee vast op het niveau zoals weergegeven in tabel 1.
- Er volgt in de jaren 2009-2011 géén nacalculatie; de behoedzaamheidsreserve is afgeschaft. Er wordt in de Meicirculaire 2009 geen behoedzaamheidsreserve ad € 208 miljoen ingehouden.
- Het Rijk en de VNG gaan opnieuw in gesprek als de rijksuitgaven zich anders ontwikkelen dan nu voorzien (bijvoorbeeld bij een andere nominale ontwikkeling of indien bezuinigingen op de rijksbegroting in 2011 niet worden gerealiseerd).
- Gemeenten zullen een beperkt aandeel hebben in de departementale bezuinigingen die betrekking hebben op specifieke uitkeringen of de decentralisatie-uitkeringen.
- Gemeenten ontvangen in 2009 en 2010 incidenteel € 90 miljoen.
- Gemeenten ontvangen in 2009 € 22 miljoen compensatie extra voor de invoeringskosten van de Wabo.

* Voor het WMO- huishoudelijke hulp budget geldt het volgende:
Met ingang van 2010 is structureel € 130 miljoen beschikbaar om de extra kosten te compenseren die ontstaan als gevolg van de wetswijziging rond de alfahulpen en de tariefstijging bij de nieuwe aanbestedingsrondes voor huishoudelijke hulp. De definitieve vaststelling van het budget

huishoudelijke hulp 2008 zal geen gevolgen hebben voor de omvang van dit budget 2010. De afspraken gelden for better and for worse. Ook zijn afspraken gemaakt over een wijziging van de systematiek die wordt gehanteerd bij de vaststelling van deze budgetten
Als compensatie voor de gevolgen voor gemeenten van de Pakketmaatregel AWBZ ontvangen gemeenten in het gemeentefonds in 2009 eenmalig € 29 miljoen en vanaf 2010 structureel € 127 miljoen.
Voor een totaaloverzicht van de afspraken over de Wmo verwijzen wij u naar onze ledenbrief van 24 april jl. (Lbr. 09/051).

Daarnaast zijn in het akkoord afspraken gemaakt over de invulling van het stimuleringspakket, de EMU-norm voor medeoverheden, de lokale lastendruk en de Nationale Hypotheek Garantie.

Stimuleringspakket
Afgesproken is dat het kabinet nader in overleg zal treden met gemeenten over de invulling van de onderdelen van het stimuleringspakket van het kabinet. Dit geldt bijvoorbeeld voor het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) en het Besluit Locatiegebonden Subsidies (BLS), de renovatie en bouw van schoolgebouwen in gemeenten, schuldhulpverlening, jeugdwerkloosheid en extra investeringen in het ruimtelijke domein. Dit vormt een goede ondersteuning van de eigen plannen van gemeenten om bij te dragen aan economisch herstel.

EMU-norm
Om gemeenten verder tegemoet te komen, krijgen ze ook tijdelijk extra ruimte voor hun EMU-tekort. Normaal is het EMU-tekort begrensd op 0,5% van het Bruto Binnenlands Product. Voor 2009 is de norm opgerekt naar 0,6% en voor 2010 0,7%. Dit geeft financiële lucht voor investeringen van gemeenten (en provincies) voor € 0,5 miljard in 2009 en € 1,0 miljard in 2010. Het kabinet heeft daarbij toegezegd geen maatregelen te zullen treffen als het EMU-tekort in 2009 onverhoopt boven de grens uitkomt.
Over de periode na 2010 zal nog dit jaar opnieuw berekend worden welk aandeel de lagere overheden in het EMU-saldo van de totale overheid mogen hebben.

Lastendruk en regeldruk
Het kabinet doet een dringend beroep op de gemeenten om een stijging van de lokale belastingen te vermijden. Wij ondersteunen deze oproep. Als bestuurlijk beoordelingskader blijft de macronorm gelden. Deze oproep geldt niet voor de heffingen. Hier kunnen gemeenten blijven uitgaan van het principe van kostendekkendheid. Verder zullen gemeenten zich juist nu inzetten om de regeldruk verder te verminderen.

Betalingsgedrag
Tijdens het wekelijkse vragenuurtje in de Tweede Kamer op 14 april jl. zei minster Ter Horst van BZK gemeenten en provincies te gaan aansporen om rekeningen van bedrijven sneller te betalen. De VNG deed deze oproep op 27 januari al, maar is van harte bereid deze te herhalen. Op tijd betalen is erg belangrijk, omdat vooral kleinere bedrijven liquiditeitsproblemen kunnen krijgen als hun opdrachtgevers -waaronder gemeenten- rekeningen te traag betalen. Zeker in deze economisch lastige tijden is het goed om de termijnen extra strak te hanteren. De VNG ondertekende op 7 april jl. samen met een aantal overheids- en marktpartijen het Convenant e-

factureren. Dit digitaal factureren moet leiden tot nog snellere betalingen en reductie van de administratieve lasten voor bedrijven.

Gemeentelijke achtervang Nationale Hypotheek Garantie

Sinds 2007 is er discussie tussen VNG en Rijk over premiestelling, de risico's en de verdeling van de achtervang (50%-50%) van de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). De financiële risico's die gemeenten lopen door de achtervangpositie vindt de VNG onverantwoord. Overeengekomen is nu dat gemeenten per 1 januari 2011 uit de achtervang voor nieuwe hypotheken met NHG treden. Concreet betekent het dat alle gemeenten uittreden voor nieuwe garanties vanaf 2011. De achtervangpositie van gemeenten voor bestaande NHG-hypotheken blijft bestaan. Het bestaande vermogen van het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) blijft beschikbaar voor alle NHG-hypotheken van zowel vóór als na de datum waarop gemeenten uittreden uit de achtervangpositie. De statuten worden gewijzigd. De statutair vastgelegde rol van de VNG, waaronder goedkeuring van wijziging van de voorwaarden en normen van de NHG, wordt met ingang van 1 januari 2011 beëindigd. Met de beëindiging van de achtervangpositie van gemeenten voor nieuwe NHG-hypotheken zijn de risico's voor gemeenten aanzienlijk beperkt. Na een jarenlange discussie is met dit besluit rust gecreëerd op dit dossier.
Wij berichten u binnenkort wat deze afspraak voor de gemeenten inhoudt en hoe deze formeel zal worden bekrachtigd.

3. Beoordeling akkoord

De afspraken over de ontwikkeling van het gemeentefonds vervangen de gangbare vaststelling van het accres ('gelijk de trap op en gelijk de trap af'). Die vaststelling was naar de mening van het kabinet, onder de huidige omstandigheden onhoudbaar en daarom werd voorgesteld deze tijdelijk buiten werking te stellen. Zo stijgen de uitkeringen uit het gemeentefonds nu niet mee met de hogere uitgaven van het Rijk in 2009 en 2010 die samenhangen met de bestrijding van de economische crisis. Wij vinden dit verdedigbaar omdat gemeenten rechtstreeks een meer dan evenredig aandeel krijgen in de middelen van het stimuleringspakket. Ook de extra rente-uitgaven voor het Rijk die het gevolg zijn van het laten oplopen van het financieringstekort in 2009 en 2010 vallen hierbuiten. Tegelijkertijd deelt het gemeentefonds beperkt mee in de bezuinigingen die voor 2011 zijn aangekondigd. Zoals gebruikelijk wordt voorafgaand aan een nieuwe kabinetsperiode de normeringssystematiek, en nu de tijdelijke afwijking daarvan, geëvalueerd.

Omdat de accressen voor de jaren 2009-2011 zijn vastgesteld en er geen nacalculatie zal plaatsvinden biedt het akkoord de gemeenten voor deze jaren financiële rust en zekerheid. Daarbij is afgesproken dat Rijk en VNG opnieuw bij elkaar komen, als het Rijk de voorgenomen bezuinigingen in 2011 niet realiseert of als de nominale ontwikkelingen positief afwijken van de percentages die nu worden uitgekeerd. Bovenop de vastgestelde accressen krijgen de gemeenten in 2009 en 2010 € 90 miljoen extra, plus extra geld voor invoering van de Wabo.

Ondanks de moeilijke economische situatie zijn daarmee de financiële vooruitzichten voor de gemeenten voor deze kabinetsperiode in reële termen grotendeels intact gebleven. Daarmee hoeven gemeenten hun huidige meerjarenramingen niet ingrijpend te wijzigen en ontstaat er in 2009 en 2010 ruimte om investeringen naar voren te halen.

4. Ledenraadpleging

Met het vastzetten van het nominale en reële accres voor de jaren 2009-2011 wordt afgeweken van de reguliere normeringssystematiek. Omdat het daarmee een fundamentele wijziging in de financiële verhouding tussen Rijk en gemeenten betreft achten wij het noodzakelijk onze leden hierover te raadplegen.

De normeringsystematiek beschouwen wij als de belangrijkste bestuurlijke afspraak in de financiële verhouding tussen Rijk en gemeenten. In dat licht hebben wij lang getwijfeld of wij akkoord moesten gaan met deze tijdelijke aanpassing. Het bestuur van de VNG vindt de afspraken goed verdedigbaar. Het creëert financiële ruimte in 2010 waarin er verkiezingen zullen plaatsvinden en het biedt ook financiële zekerheid voor 2011, het eerste jaar van de nieuwe collegeperiode. Een nadeel van de normeringsystematiek is dat heel lang onduidelijk is, hoe groot uiteindelijk het accres zal worden.

Het VNG-bestuur legt het afgesloten akkoord met een positief advies voor aan de leden. Voor de ledenraadpleging wordt de volgende procedure gehanteerd. Ieder lid kan slechts 1 reactieformulier insturen. Daarom is los van deze ledenbrief het reactieformulier aan de gemeentesecretaris verstuurd. Iedere gemeentesecretaris ontvangt daarom deze ledenbrief twee keer. Een keer in de algemene verzending zonder het reactieformulier, vervolgens dezelfde ledenbrief nogmaals mét reactieformulier. Op het reactieformulier staat hoe u het kunt insturen.
Wanneer wij niets van u vernemen gaan wij er vanuit dat ook u instemt met de afspraken.

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Mevrouw mr. S.E. Korthuis
lid directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

Bijlage 2 bij Ledenbrief ECGF/U200900770

Aanvullende bestuurlijke afspraken overheden
15 april 2009

Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten hebben gezamenlijk overlegd over de gevolgen van de economische situatie en het Aanvullend Beleidsakkoord voor de onderlinge financiële verhoudingen. Deze afspraken zijn in aanvulling op de bestaande bestuursakkoorden.

EMU normering

1. Het EMU-tekort voor de medeoverheden is conform bestuurlijke afspraak begrensd op 0,5% BBP. Medeoverheden krijgen, mede op basis van de inventarisatie van het rapport *Gezamenlijke aanpak economische crisis (rapport-Van Kalmthout)*, tijdelijk extra EMU-ruimte voor automatische stabilisatie en investeringsversnellingen (beoogd: 0,5 mld in 2009 en 1 mld in 2010). Dit vertaalt zich in een EMU-begrenzing van 0,6% in 2009 en 0,7% in 2010. Het kabinet zegt toe geen maatregelen te treffen als het saldo van de medeoverheden in 2009 onverhoopt boven de genoemde EMU-grens uitkomt.
2. Het kabinet zal een wetsvoorstel indienen voor een wettelijk kader voor de verbetering van het EMU-saldo, waarin de tekortnormering voor medeoverheden wordt bepaald en vastgelegd. In deze wet wordt eveneens een nadere invulling van het sanctiebeleid bij een overschrijding van de EMU-norm geregeld alsook een verbetering van de monitoring van het EMU-saldo van de medeoverheden. De medeoverheden worden bij de totstandkoming van dit onderdeel van de wet betrokken. Vooruitlopend op het wetsvoorstel worden de referentiewaarden voor individuele bestuurseenheden geactualiseerd.

Stimuleringspakket

3. Het stimuleringspakket in het Aanvullend Beleidsakkoord heeft betrekking op diverse terreinen waar Rijk en medeoverheden samen optrekken en heeft substantiële positieve consequenties voor de financiële slagkracht medeoverheden.
   Dit geldt in het bijzonder voor (totaal beschikbare middelen):
   * de impuls voor ISV/BLS (incl. monumenten € 245 mln extra)
   * renovatie/bouw scholen (in het totaal € 165 mln extra)
   * jeugdwerkloosheid (in het totaal € 150 mln extra)
   * schuldhulpverlening (in het totaal € 130 mln extra)
   * extra uitgaven in het ruimtelijk-economisch domein.
4. Het stimuleringspakket vormt een goede ondersteuning van de plannen van medeoverheden om bij te dragen aan economisch herstel. De verantwoordelijke departementen zullen op korte termijn met voorstellen komen voor de besteding van deze gelden. Hierbij worden

medeoverheden betrokken. De inzet is om deze middelen tijdig en effectief in te zetten zonder onnodige extra uitvoeringslasten voor medeoverheden. Op dit punt zal het reguliere overleg tussen fondsbeheerders en medeoverheden de vinger aan de pols houden.

Nominale accressen 2008-2011

5. In vergelijking met de verwachtingen in september 2008 (MN/MEV/septembercirculaire) valt de economie fors terug en verslechteren de overheidsfinanciën sterk (overigens was er ook conform de septembercirculaire sprake van een forse daling van de accressen 2010 en 2011). Tegen deze achtergrond is in het Aanvullend Beleidsakkoord een aantal incidentele afwijkingen van de reguliere begrotingssystematiek opgenomen: een tijdgebonden stimuleringspakket, het uitschakelen van de EMU-signaalwaarde en het buiten de kader plaatsen van WW en ruilvoet.
6. In het verlengde hiervan is in het Aanvullend Beleidsakkoord ook opgenomen de accressystematiek niet van toepassing te verklaren voor de jaren 2009 en 2010. In het huidige economische tij leidt het hanteren van een 'gebruikelijke' systematiek voor medeoverheden op 'ongebruikelijke' begrotingsregels immers tot een te betwisten evenredigheid. Het niet toepassen van de systematiek is uitdrukkelijk bedoeld als tijdelijke uitzondering, er is geen sprake van een definitief loslaten van de trap-op/trap-af systematiek als waardevol en belangrijk onderdeel van de financiële verhoudingen tussen overheden.
7. Het niet van toepassing verklaren van de systematiek voor beide jaren cf. het aanvullend beleidsakkoord zou strikt genomen impliceren dat het cumulatief reëel accres over de regeerperiode onder de inschatting uitkomt die in 2007 in het bestuursakkoord tussen Rijk en gemeenten is opgenomen (en onder analoge berekeningen met betrekking tot provincies).
8. Het kabinet doet het cumulatief reëel accres cf. het gesloten bestuursakkoord gestand. In het bestuursakkoord is destijds op basis van de reguliere systematiek becijferd dat het cumulatief reëel accres oploopt tot bijna 1,1 mld in 2011 (1,091 mld voor gemeenten, voor provincies komt een analoge benadering uit op 88 mln, samen 1,189 mld).
9. Tegelijkertijd sluit het kabinet aan bij de verwachting van de reële groei van het accres van 2009 cf. de septembercirculaire en wordt voor alle partijen zekerheid geboden in termen van positieve nominale accressen tot en met 2011. Dit laatste impliceert dat het accres in 2011 gevrijwaard blijft voor extra ombuigingen in de accres-relevante rijksuitgaven in 2011 (verdere ombuigingsmaatregelen voor tekortreductie zouden anders tot een "trap-af" en daarmee negatief accres in 2011 leiden). Eén en ander komt de begrotingsuitvoering van 2009 en de begrotingsvoorbereiding van 2010 en 2011 ten goede.

Bedragen x € miljoen	**2008**	**2009***	**2010**	**2011**
Nominaal accres (%)	6,49%	5,88%	0,48%	0,48%
Reëel accres (%)	3,66%	4,54%	0%	0%
Nominaal accres gemeenten (€)	**882**	**866**	**75**	**74**
Reëel accres gemeenten (€)	498	668	0	0
Nominaal accres provincies (€)	**72**	**72**	**6**	**6**
Reëel accres provincies (€)	41	56	0	0
Nominaal accres medeoverheden	**954**	**938**	**84**	**80**
Alle bedragen zijn structureel				
Incidentele bijdrage		**100**	**100**	
wv. Gemeenten		*90*	*90*	
w.v. Provincies		*10*	*10*	
Wabo-dossier		**22**		
NHG-dossier **			**30**	
Wmo-afspraken***		**29**	**257**	
Niveau Bestuursakkoord Gemeenten				*1.091*
Cumulatief Reëel Accres Gemeenten	498	1.166	1.166	1.166
Verschil t.o.v. BA				**75**
Analoog Niveau Provincies				*88*
Cumulatief Reëel Accres Provincies	41	97	97	97
Verschil t.o.v. analoog niveau BA				**9**

* De behoedzaamheidsreserve wordt afgeschaft, de eenmalige tegenvaller à 227 mln komt in 2009 ten laste van het Rijk.

** Het Rijk ziet af van de additionele claim van 30 mln in kader NHG (zie onder 21).

*** Dit betekent dat de vastgestelde onderuitputting behouden blijft voor de WMO (zie onder 19).

10. Het bestuursakkoord wordt in reële termen met € 84 mln overschreden en de uitvoering ervan behoeft hierdoor op zich dus niet in gevaar te komen. Het betreft een nominale afspraak tot en met 2011, for better and for worse, die voor zowel het Rijk als de provincies en gemeenten zekerheid biedt over de omvang van de fondsen in onzekere tijden. De nominale bedragen worden vastgelegd voor de resterende jaren van de kabinetsperiode: € 938 mln in 2009, € 84 mln in 2010 en € 80 mln in 2011 voor de gemeenten en provincies gezamenlijk.
11. In aanvulling op het directe voordeel dat medeoverheden ondervinden van het stimuleringspakket en de afspraak over accressen 2009-2011, verstrekt het kabinet eenmalig een extra bijdrage aan provincies en gemeenten gezamenlijk van €100 mln in zowel 2009 en 2010, die eveneens kan bijdragen aan een verbetering van hun liquiditeitspositie in het licht van de intentie om investeringsuitgaven naar voren te halen. Ook zijn financiële afspraken gemaakt met betrekking tot Wabo, Wmo en NHG (zie paragrafen 19, 20, 21).
12. Vanwege de afspraak over de nominale bedragen tot en met 2011 kan de behoedzaamheidsreserve komen te vervallen. De bijbehorende eenmalige tegenvaller in 2009 komt op het conto van het rijk.
13. In het Bofv van voorjaar 2011 zal worden bezien of er voor 2011 sprake is van een sterke afwijking van de netto rijksuitgaven ten opzichte van het Aanvullend Beleidsakkoord. Als dan

wordt bekeken hoe de stimuleringsmaatregelen uit het Aanvullend Beleidsakkoord invulling hebben gekregen, via zowel de integrale als de beperkte benadering[1]. Uiteraard zal er een bestuurlijke weging plaatsvinden over de mate waarin met een eventuele (negatieve danwel positieve) afwijking wordt omgegaan.

14. Deze gezamenlijke afspraken worden mede gemaakt in de aanname dat het financiële effect van het aanvullend beleidsakkoord voor de medeoverheden in 2009 en 2010 beperkt blijven. Uiteraard zullen de departementen in overleg treden met de medeoverheden, indien er omgebogen wordt op specifieke uitkeringen of decentralisatie-uitkeringen of op andere departementale uitgaven die effecten hebben voor de medeoverheden."
15. Voorafgaand aan een nieuwe kabinetsperiode wordt de normeringssystematiek en de tijdelijke afwijking geëvalueerd in samenwerking met het IPO en de VNG. Uitgangscriteria in de evaluatie zijn stabiliteit, evenredigheid, actualiteit, inzichtelijkheid, adequate financiële compensatie en lage kosten van de systematiek. Tenzij de evaluatie anders uitwijst zal de normeringssystematiek met ingang van 2012 weer worden toegepast. Hierbij kan weer een behoedzaamheidsreserve (al dan niet gehalveerd) worden ingevoerd, zonder budgettaire consequenties voor medeoverheden.

Lastendruk en regeldruk

16. Medeoverheden zetten in op een vermijding van een stijging van lokale belastingen in 2009 en 2010. De macronorm OZB blijft van kracht en zal in 2010 geëvalueerd worden.
17. In het aanvullend beleidsakkoord is ook afgesproken de regeldruk verder te verminderen, ook op het niveau van provincies en gemeenten. Kabinet en medeoverheden spreken af om snel stappen te ondernemen om (i) niet langer om een KvK-uittreksel te vragen bij bijv. een vergunningaanvraag; (ii) ondernemers aan aanbestedingsprocedures deel te laten nemen o.b.v. eigen verklaringen; (iii) exploitatievergunningen voor de meeste bedrijven af te schaffen.

Overige afspraken

18. Het ministerie van Financiën overweegt de medeoverheden de mogelijkheid tot "schatkistbankieren" aan te bieden: het uitzetten van gelden (deposito's) en integraal schatkistbankieren inclusief de leenfaciliteit. Op korte termijn zullen de overheden (mede in hun rol als aandeelhouder van de sectorbanken) een onderzoek starten naar de effecten voor de sectorbanken (inclusief rating) en de gevolgen van het schatkistbankieren op het

[1] In het Bofv is overeengekomen dat de stimuleringsmaatregelen uit het Aanvullend Beleidsakkoord niet meetellen voor het accres. De werkelijke omvang van deze maatregelen – en daardoor de correctie op het accres – is op de volgende wijzen te benaderen:

1. Integrale benadering: alle maatregelen uit het Aanvullend Beleidsakkoord worden uit het accres gefilterd (i) het incidentele stimuleringspakket in 2009 en 2010, (ii) de rentebetalingen die samenhangen met de verslechtering van het EMU-saldo.(iii) uitgaven die samenhangen met het buiten de kaders plaatsten van WW en ruilvoet en (iv) uitgaven die samenhangen met het uitschakelen van de signaalwaarde.
2. Beperkte benadering: het accres wordt gecorrigeerd voor (i) het incidentele stimuleringspakket in 2009 en 2010 en (ii) de rentebetalingen die samenhangen met de verslechtering van het EMU-saldo.

financieringsarrangement van de decentrale overheden (en andere instellingen uit de semipublieke sector zoals woningcorporaties). De sectorbanken en de overheden hebben dan de gelegenheid hun standpunt te bepalen en zich op hun strategie te bezinnen. Afhankelijk van de uitkomst van het onderzoek kan integraal schatkistbankieren worden opgenomen in de wet op de begrotingstekortreductie (als richtdatum geldt 1 januari 2010).

19. In het bestuurlijk overleg is ook gesproken over de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) met betrekking tot de vaststelling van het Wmo-budget 2010 en de compensatie voor de Wmo vanwege de pakketmaatregelen AWBZ (de zogenoemde weglek). Ten aanzien van het Wmo-budget 2010 heeft het SCP een bindend advies uitgebracht om de onderuitputting ad €257 mln af te romen. Overeengekomen is dat gemeenten - in afwijking van het bindend SCP-advies - de volledige € 257 mln mogen behouden, dat daarmee de weglek is geregeld, evenals de dekking voor onder meer de prijsontwikkeling en het wetsvoorstel alfahulpen. Voor het budget 2010 vindt geen nacalculatie meer plaats. Daarenboven ontvangen de gemeenten in 2009 € 29 mln incidenteel voor de weglek. Deze paragraaf bevat overigens niet een volledig overzicht van alle afspraken die gemaakt zijn tussen VWS en VNG en Jeugd en Gezin en IPO; uitgangspunt is dat voorliggend stuk niets bij- of afdoet aan de bestuurlijke afspraken zoals deze tussen VWS en Jeugd en Gezin en de koepels zijn gemaakt.[2]

20. De medeoverheden gaan voortvarend te werk de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) per 1 januari 2010 in de praktijk te kunnen brengen. In het BOFV van 21 oktober 2008 zijn afspraken gemaakt over de invoeringskosten waarbij overeengekomen is om een bedrag van € 22 mln te financieren uit het verwachte meevallend accres van het gemeentefonds. Gegeven dat in het licht van het aanvullend beleidsakkoord nu een afspraak wordt gemaakt over de omvang van de nominale accressen tot en met 2011, neemt het Rijk deze kostenpost voor zijn rekening. Dit bevordert dat de Wabo per 1 januari 2010 daadwerkelijk is ingevoerd.

21. Sinds 2007 vindt er een discussie plaats tussen VNG en het Rijk over de premiestelling, risico's en de achtervangverdeling van de Nationale Hypotheek Garantie. Met dit voorstel wordt rust gecreëerd op het dossier. Concreet komt het voorstel erop neer dat alle gemeenten uittreden voor nieuwe garanties per een nader te bepalen datum (waarbij op dit moment gedacht wordt aan 2011, finale keuze Bofv april 2010). De VNG werkt mee aan een wijziging van de statuten, waarbij de statutair vastgelegde rol waaronder goedkeuring van wijziging voorwaarden en normen NHG, van de VNG bij het WEW wordt beëindigd. Dan wordt de huidige 50% verdeling bij het inroepen van de achtervang gewijzigd zodat voor nieuwe gevallen het Rijk de volledige achtervang draagt. Het bestaande vermogen van het WEW blijft echter beschikbaar voor alle gevallen, dus zowel voor NHG-gevallen van voor als van na de datum van uittreden van de gemeenten uit de achtervangpositie. Het Rijk ontvangt van de gemeenten een vergoeding voor het overnemen van de integrale achtervang (dit is namelijk een uitbreiding van rijkstaken). Het Rijk en gemeenten komen overeen dat 50 mln wordt overgeheveld naar een

[2] Brief Staatssecretaris VWS aan Tweede Kamer, *Afspraken met gemeenten n.a.v. definitief SCP-advies 2009 en voorlopig SCP-advies 2010*, 8 april 2009.

reservering op de WWI-begroting ten behoeve van de toekomstige 100% achtervang. Deze 50 mln betreft het eigen vermogen van het Waarborgfonds Eigen Woningen, niet behorende tot het risicovermogen van het fonds. De uiteindelijke overheveling behoeft instemming van de stichting WEW. In ruil voor het uittreden van gemeenten uit de NHG verlangde het Rijk naast de middelen uit het waarborgfonds een extra compensatie van 30 mln. Het Rijk laat deze laatste claim vallen. Voor (nieuwe) huizenbezitters hebben deze afspraken geen gevolgen.

Communicatie

Deze afspraken worden pas na het afronding van de besluitvorming van het kabinet over de voorjaarsnota naar buiten gebracht. Financiën brengt de andere partijen hiervan op de hoogte.

-o-o-